

11. Вищі навчальні заклади різних рівнів акредитації на початок 2006/2007 навчального року в області: статистичний бюлетень / Відп. за вип. Н. В. Малішевська. – Запоріжжя, 2006. – 119 с.

12. Вищі навчальні заклади різних рівнів акредитації на початок 2011/2012 навчального року в області: статистичний бюлетень / Відп. за вип. Н. В. Малішевська. – Запоріжжя, 2012. – 184 с.

References:

1. Pastuhova, O.A. (2010). Services market of higher education in regional development. *Aziatsko-tihookeanskij region: Jekonomika, politika, pravo [Asia-Pacific: Economics, politics, law]*, vol. 1, pp. 97–101 (in Russ).

2. Shheglova, A.A. (2011). The regional dimension of higher education. *Sever i rynek: formirovanie jekonomicheskogo porjadka [North and the market: the formation of economic order]*, vol. 28, no. 2, pp. 72–75 (in Russ).

3. Bykov, V.Yu. (2013). Distribution system planning models professors and teaching staff of higher education institutions. *Vyscha osvita Ukrainy: teoret. ta nauk.-metod. chasopys. [Higher Education in Ukraine: theor. and scientific method. magazine.]*, vol. 1, pp. 28–35 (in Ukr.).

4. Mokin, B.I. (2008). *Matematychni modeli v systemakh upravlinnia efektyvnosti diial'nosti profesors'ko-vykladats'koho skladu vyschykh navchal'nykh zakladiv* [Mathematical models in systems performance management faculty of higher education institutions]. UNIVERSUM-Vinnytsia, Vinnytsia, 132 p. (in Ukr.).

5. Stechenko, D.M., Petrenko, L.M. (2007). Relevance of training markets hotel business. *Visnyk Khmel'nyts'koho instytutu rehional'noho upravlinnia ta prav [Herald Khmelnytsky Regional Institute of Management and Law]*, vol. 3–4, pp. 403–407 (in Ukr.).

6. Semeniuk, L.I., Medonchak, M.M. (2010). Factors and criteria of competitiveness of higher education institutions in the current conditions of market relations. *Ekonomika. Upravlinnia. Innovatsii [Economy. Management. Innovation]*, vol. 2(4), pp. 7–12 (in Ukr.).

7. Pan, L.V. (2008). The role of university research in the operational environment management system. *Biznes-osvita yak biznes: yakist' posluh i sotsial'na vidpovidal'nist'. Materialy p'iatoi schorich. mizhnar. konf. [Business education as a business: the quality of service and social responsibility. The fifth annual materials. Intern. conf.]*, Rozbudova menedzhment-osvity v Ukraini [Development of Management Education in Ukraine]. Kharkiv, Ukraine, pp. 23–35 (in Ukr.).

8. Zinchenko, V.O. (2013). *Monitorynh yakosti navchal'noho protsesu u vyschomu navchal'nomu zakladi* [Monitoring the quality of teaching in higher education]. Vyd-vo DZ «LNU imeni Tarasa Shevchenka», Luhans'k, 360 p. (in Ukr.).

9. *Education in the region: statistical yearbook* (2011). In N.V. Malishevs'ka (Ed.). Zaporizhzhia, 118 p. (in Ukr.).

10. *Education in the region: statistical yearbook* (2012). In N.V. Malishevs'ka (Ed.). Zaporizhzhia, 120 p. (in Ukr.).

11. *Higher educational institutions of different levels of accreditation at the beginning of 2006/2007 academic year in the field: Statistical Bulletin* (2006). In N.V. Malishevs'ka (Ed.). Zaporizhzhia, 119 p. (in Ukr.).

12. *Higher educational institutions of different levels of accreditation at the beginning of 2011/2012 academic year in the field: Statistical Bulletin* (2012). In N.V. Malishevs'ka (Ed.). Zaporizhzhia, 184 p. (in Ukr.).

УДК.657:336.145(045)

Н.В. Коцеруба, к.е.н,

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ,
м. Вінниця

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКОГО ОБЛІКУ ДОХОДІВ І ЗАТРАТ ПІДПРИЄМСТВА ТОРГІВЛІ В УМОВАХ БЮДЖЕТУВАННЯ

Анотація

Статтю присвячено актуальним питанням класифікації та поглиблення деталізації облікових даних. З метою удосконалення організації внутрішньогосподарського обліку доходів і затрат підприємства торгівлі в умовах бюджетування запропоновано приблизний склад облікових номенклатур. Номенклатура внутрішньогосподарського поточного обліку доходів підприємств роздрібної торгівлі спрямована на забезпечення системи антикризового управління інформацією

стосовно оцінок операційних ризиків втрати прибутку або його частки внаслідок зниження абсолютної величини доходів або небажаної зміни їх структури. Складна номенклатура поточного внутрішньогосподарського обліку затрат є вартісним виразом використаних у процесі виробництва та реалізації матеріальних, трудових, фінансових та інших ресурсів підприємств роздрібною торгівлі, розроблена для потреб антикризового управління. Деталізація дозволить використовувати сучасні методи економічного аналізу і спрямувати аналітичні дані в інформаційне середовище контролю і планування діяльності підприємства роздрібною торгівлі в умовах бюджетного планування.

Ключові слова: управління, облікова номенклатура, доходи, затрати, бюджетування.

Н.В. Коцераба, к.э.н.,

Винницкий торгово-экономический институт КНТЭУ, г. Винница

**ОСОБЕННОСТИ ОРГАНИЗАЦИИ ВНУТРИХОЗЯЙСТВЕННОГО УЧЕТА
ДОХОДОВ И ЗАТРАТ ПРЕДПРИЯТИЯ ТОРГОВЛИ
В УСЛОВИЯХ БЮДЖЕТИРОВАНИЯ**

Аннотация

Статья посвящена актуальным вопросам классификации и углубления детализации учетных данных. С целью усовершенствования организации внутрихозяйственного учета доходов и затрат предприятия торговли в условиях бюджетирования предложен примерный состав учетных номенклатур. Номенклатура внутрихозяйственного текущего учета доходов предприятий розничной торговли направлена на обеспечение системы антикризисного управления информацией по оценке операционных рисков потери прибыли или его части вследствие снижения абсолютной величины доходов или нежелательного изменения их структуры. Сложная номенклатура текущего внутрихозяйственного учета затрат является стоимостным выражением использованных в процессе производства и реализации материальных, трудовых, финансовых и других ресурсов предприятий розничной торговли, разработанная для нужд антикризисного управления. Детализация позволит использовать современные методы экономического анализа и направить аналитических данные в информационную среду контроля и планирования деятельности предприятия розничной торговли в условиях бюджетного планирования.

Ключевые слова: управление, учетная номенклатура, доходы, затраты, бюджетирования.

N.V. Kotseruba, Candidate of Economic Sciences,

Vinnitsia Trade and Economic Institute of KNTEU, Vinnitsia

**PECULIARITIES OF INTERNAL INCOME AND EXPENSES ACCOUNTING
OF TRADING ENTERPRISES IN THE CONDITIONS OF BUDGETING**

Annotation

The article is devoted to topical issues of classification and deepening of accounting information details. In order to improve the organization of internal income and expenses accounting of trading enterprises in the conditions of budgeting, the approximate structure of accounting nomenclatures is proposed. Nomenclature of internal current income accounting of enterprises aims to provide information to a system of crisis management to measure operational risk profits or part of profit loss due to lower absolute value of income or unwanted changes in their structure. A complex range of current internal cost accounting value terms is used in the production and sale of material, labor, financial and other resources of retailers, developed for the needs of crisis management. The specifications allow the use of modern methods of economic analysis and direct analytical data in an information environment monitoring and planning activities of retailers in terms of budget planning.

Keywords: management , accounting nomenclature , revenue , expenses and budgeting.

Постановка проблеми. Управління за напрямками діяльності та структурними і функціональними підрозділами підприємства ґрунтується на утворенні та підтриманні взаємопов'язаних відносин відповідальності керівників окремих підрозділів за виконання встановлених планових показників. Зважаючи на це, організація внутрішньогосподарського обліку має урахувати інформаційні вимоги антикризового управління відповідно до особливостей бюджетного планування за центрами відповідальності. Отже, облікові дані, на основі яких формуються бюджети доходів і затрат та оцінюються рівень їх виконання, мають бути деталізовані за центрами відповідальності, що дозволить здійснити оцінку операційних ризиків, визначити ступінь їх загрози та місця виникнення. Вирішення цих питань ґрунтується на побудові системи номенклатур первинного та поточного обліку відповідно до обґрунтованої класифікації доходів і затрат. У статті запропоновано приблизний склад номенклатур внутрішньогосподарського обліку доходів і затрат підприємства торгівлі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання удосконалення внутрішньогосподарського обліку перебуває під постійною увагою як вітчизняних, так і закордонних вчених. У дослідженнях таких фахівців, як В. Василенко [1], О. Скібіцький [2], Е. Добровольський, Б. Карабанов, П. Боровков, Е. Глухов, Е. Бреслав [3] розкриваються теоретичні та методологічні аспекти управлінського (внутрішньогосподарського) обліку з точки зору здатності останнього забезпечити інформаційні потреби як окремих служб контрольно-аналітичного спрямування, так і потреби стратегічного управління підприємством в умовах кризових загроз. М. Х. Корецький, Н. В. Дацій, Л. В. Пельтек [4], Г. О. Партін, А. Г. Загородній [5], Л. В. Нападівська, О. А. Бакурова, В. М. Горностаєва, О. І. Мазіна, О. А. Мошковська [6], С. Ф. Голов [7], В. С. Лень [8] всебічно досліджують питання організації та методології управлінського обліку. Водночас, поза увагою лишається змістовна характеристика внутрішньогосподарського обліку, яка відображається у відповідних облікових номенклатурах.

Формування цілей статті. Розробка та обґрунтування напрямів удосконалення організації внутрішньогосподарського обліку доходів і затрат підприємства торгівлі в умовах бюджетування.

Виклад основного матеріалу. Важливою функцією антикризового управління за центрами відповідальності, виконання якої покладено на внутрішньогосподарський облік, є бюджетне планування (бюджетування). Бюджет, як фінансовий документ, формується відповідно до потреб управління на рівні центру відповідальності і є основою планування та внутрішньогосподарського обліку господарської діяльності підприємства.

Тип бюджету залежить від потреб управління:

1. Бюджет підприємства визначає планову потребу підприємства у ресурсах, які є необхідними для отримання запланованих доходів.

2. Операційний бюджет складається на рівні центру відповідальності і може розглядатись як інструмент делегування повноважень і відповідальності стосовно виконання функцій, які покладено на кожен центр. Бюджети центрів доходу підприємства роздрібної торгівлі можуть включати бюджети реалізації груп товарів та послуг відповідно до спеціалізації структурного підрозділу, діяльність якого є предметом бюджетування. Бюджети центрів затрат залежать від функцій, для виконання яких створено відповідний центр відповідальності.

3. Функціональний бюджет утворюється шляхом групування та об'єднання однорідних статей операційних бюджетів за ознакою функціональної приналежності. Метою функціонального бюджету є визначення потреби в ресурсах для реалізації функцій підприємства як відкритої економічної системи.

Функціональні бюджети орієнтовані на діяльність підприємства у цілому, отже, саме вони формують бюджетну структуру підприємства, яку можна визначити як основу розробки підсумкових бюджетів у загальному бюджеті підприємства.

Характеризуючи взаємозв'язок операційних та функціонального бюджетів, треба зазначити, що функціональний бюджет доходів від основної діяльності підприємства роздрібної торгівлі бере участь у формуванні всіх підсумкових бюджетів. Використання підсумкових бюджетів у системі антикризового управління дозволяє не тільки визначити причини кризових загроз, але і відстежити їх утворення у процесі виконання операційних і функціональних бюджетів. Далі розглядаються функціональні бюджети доходів і затрат, розробка та контроль виконання яких безпосередньо пов'язані з системою внутрішньогосподарського обліку за центрами відповідальності підприємств роздрібної торгівлі.

Бюджет доходів і затрат відображає формування економічних результатів діяльності підприємства роздрібної торгівлі. Формат даного бюджету має відповідати формату звіту про фінансові результати. Це означає, що в бюджеті доходів і затрат як проміжні результативні показники (чистий дохід, валовий прибуток, маржинальний дохід), так і показники фінансових результатів (фінансовий результат від операційної діяльності, фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування, фінансовий результат від звичайної діяльності, чистий прибуток) є різницею між попередньо згрупованими доходами і затратами, так само як у звіті про фінансові результати вони є різницею між відповідними доходами і витратами.

Фактографічні дані, що характеризують виконання бюджету доходів і затрат, деталізовані за центрами відповідальності, дозволяють здійснити оцінку операційних ризиків, визначити ступінь їх загрози та місця виникнення. Номенклатури первинного обліку доходів і затрат є документом, на основі якого здійснюється документування операції. Основними складовими номенклатури первинного внутрішньогосподарського обліку доходів і затрат є:

- порядковий номер облікової номенклатури;
- характер операції, наслідком якої є отримання доходу або здійснення затрат;
- найменування центру відповідальності (структурного підрозділу);
- характеристика носія первинної інформації (найменування, номер, дата здійснення операції);
- економічний зміст господарської операції;
- належність отриманого доходу або здійснених затрат до відповідної класифікаційної групи, передбаченої номенклатурами поточного внутрішньогосподарського обліку;
- валюта платежу та курс валюти на дату платежу;
- сума отриманого доходу або здійснених затрат.

Поточний внутрішньогосподарський облік доходів і затрат спрямовано на реєстрацію даних первинного обліку в системі облікових реєстрів – спеціальних рахунків внутрішньогосподарського обліку. Важливим елементом поточного обліку є його облікові номенклатури, які на відміну від номенклатур первинного обліку, значно більше орієнтовані на статті бюджету доходів і затрат. За змістом номенклатури поточного обліку доходів і затрат поділяються на прості та складні. Прості номенклатури не підлягають подальшій деталізації. Складні номенклатури можуть передбачати кілька рівнів деталізації облікових ознак, які підвищують аналітичні та контрольні якості облікової інформації. У табл. 1 відображено зміст складної номенклатури внутрішньогосподарського поточного обліку доходів підприємств роздрібної торгівлі. В основу класифікації покладено ознаки розподілу доходів відповідно до статей функціонального бюджету, що забезпечує взаємозв'язок інформаційних потоків з моменту їх утворення за центрами відповідальності до узагальнення на рівні підприємства у звіті про виконання бюджету доходів і затрат.

Номенклатура внутрішньогосподарського поточного обліку доходів підприємств роздрібної торгівлі спрямована на забезпечення системи антикризового управління інформацією стосовно оцінки операційних ризиків втрати прибутку або його частки, внаслідок зниження абсолютної величини доходів або небажаної зміни їх структури.

Структура складної номенклатури внутрішньогосподарського поточного обліку доходів підприємств роздрібної торгівлі

Рівень деталізації	Класифікаційна ознака	Класифікаційна група
Перший	Дохід	• Дохід
Другий	Вид доходу	• Доходи від звичайної діяльності • Надзвичайні доходи
Третій (тільки для доходів звичайної діяльності)	Вид діяльності	• Доходи виробничої діяльності • Доходи інвестиційної діяльності • Доходи фінансової діяльності
Четвертий (тільки для доходів виробничої діяльності)	Група товарів	• Деталізація доходів за групами товарів
П'ятий	Структурний підрозділ	• Деталізація доходів за структурними підрозділами (центрами відповідальності)
Шостий	Економічний зміст операції	• Деталізація за економічним змістом операції, наслідком якої є отримання доходу
Сьомий	Окрема операція	• Деталізація доходів за окремими господарськими операціями

Перший рівень деталізації доходу спрямовано на інтеграцію складових даного облікового об'єкта в єдиному показнику, який характеризує основний економічний результат діяльності підприємства роздрібної торгівлі й обліковується відповідно бюджету доходів і затрат підприємства. Треба зауважити, що звіт про фінансові результати не містить даного показника.

Розподіл доходів за видами на звичайні та надзвичайні (другий рівень деталізації) пов'язаний з непередбаченістю виникнення останніх. Якщо звичайні доходи перебувають у зоні постійного спостереження і є об'єктом планування, аналізу та контролю, то надзвичайні доходи непередбачувані і тому не підлягають плануванню, а відтак, аналіз і контроль їх утворення мають разовий характер.

Третій рівень деталізації доходу має на меті забезпечення системи управління інформацією для оцінки та аналізу структури доходів, розподілених за видами діяльності. Поєднання інформації, отриманої на цьому рівні, з аналогічними даними щодо розподілу затрат дозволяє визначити ефективність окремих видів діяльності підприємства.

Деталізація доходів за групами товарів (четвертий рівень) дозволяє визначити пріоритетні напрями продажу товарів і максимізувати доходи від їх реалізації.

П'ятий рівень деталізації доходів призначено для створення інформаційної бази щодо ролі кожного структурного підрозділу (центру відповідальності) в отриманні доходу. Розподіл доходів здійснюється за центрами доходу, маржинального доходу та прибутку, керівники яких відповідають за

отримання доходу.

Деталізація доходу за економічним змістом операції, наслідком якої є його отримання (шостий рівень), дозволяє визначити групи економічно однорідних операцій, які є джерелом формування доходу окремого структурного підрозділу, і розробити систему пріоритетів стосовно дохідності однорідних операцій для даного центру відповідальності.

Сьомий рівень деталізації доходу призначений для оцінки ролі кожного структурного підрозділу у формуванні доходу підприємства роздрібною торгівлі, розподіленого за окремими господарськими операціями відповідно до їх економічного змісту.

У табл. 2 відображено зміст складної номенклатури поточного внутрішньогосподарського обліку затрат, які є вартісним виразом використаних у процесі операційної діяльності матеріальних, трудових, фінансових та інших ресурсів підприємств роздрібною торгівлі.

Таблиця 2

Структура складної номенклатури внутрішньогосподарського поточного обліку затрат підприємств роздрібною торгівлі

Рівень деталізації	Класифікаційна ознака	Класифікаційна група
Перший	Затрати	• Затрати
Другий	Вид затрат	• Затрати звичайної діяльності • Надзвичайні затрати
Третій (тільки для затрат звичайної діяльності)	Вид діяльності	• Затрати операційної діяльності • Затрати інвестиційної діяльності • Затрати фінансової діяльності • Інші затрати звичайної діяльності
Четвертий (тільки для затрат операційної діяльності)	Економічно однорідні елементи	• Матеріальні затрати • Затрати на оплату праці • Відрахування на соціальні заходи • Амортизація • Інші операційні затрати
П'ятий (тільки для затрат операційної діяльності)	Залежність від обсягу реалізації товарів	• Змінні затрати • Постійні затрати
Шостий	Структурний підрозділ	• Деталізація затрат за структурними підрозділами (центрами відповідальності)
Сьомий	Економічний зміст операції	• Деталізація за економічним змістом операції, наслідком якої є здійснення затрат
Восьмий	Окрема операція	• Деталізація затрат за окремими господарськими операціями

Складну номенклатуру внутрішньогосподарського поточного обліку затрат підприємств роздрібною торгівлі розроблено відповідно до потреб антикризового управління з застосуванням даних, що накопичуються у бухгалтерському (фінансовому) обліку.

Перший рівень деталізації затрат спрямовано на виокремлення даного об'єкта, який обліковується відповідно до бюджету доходів і затрат підприємства. Так само, як і узагальнений показник доходу, у звіті про фінансові результати відсутній показник загальної величини затрат (витрат за термінологією звіту).

Виділення надзвичайних затрат уже на другому рівні пов'язане з різними підходами до управління звичайними та надзвичайними затратами. Якщо перші є об'єктом постійного спостереження, накопичення, планування, аналізу та контролю, то стосовно інших завданням управління є разове виявлення причин та вжиття заходів для запобігання їх створенню у майбутньому.

Третій рівень деталізації дозволяє класифікувати затрати за видами діяльності з метою оцінки ефективності структури затрат за показниками їх рентабельності та спрямувати зусилля на пріоритетний розвиток тих видів діяльності, які є більш рентабельними. За умови необхідності розвитку високозатратних видів діяльності здійснюється пошук шляхів зниження затрат за місцями їх виникнення.

Розподіл затрат підприємства роздрібної торгівлі за економічно однорідними елементами (четвертий рівень деталізації) дозволяє встановити пріоритети антикризового управління та досягти рівноваги у співвідношенні затрат на операційну діяльність та споживання.

П'ятий рівень деталізації слугує переважно для розподілу затрат підприємства роздрібної торгівлі, віднесених до операційної діяльності, за ознакою залежності від обсягу реалізації товарів. Розрахунок величин змінних та постійних затрат є основою застосування методів оцінки операційних ризиків антикризового управління.

Шостий – восьмий рівні деталізації затрат призначені для оцінки ролі кожного структурного підрозділу у здійсненні затрат підприємства роздрібної торгівлі, розподілених за окремими господарськими операціями відповідно до їх економічного змісту.

Ґрунтуючись на тому, що затрати є важливим об'єктом антикризового управління, внутрішньогосподарський облік основну вагу спрямовує саме на затрати, внаслідок чого отримує назву облік затрат (cost accounting). Водночас, зрозуміло, що облік затрат не буде повноцінним, якщо відокремити його від обліку доходів і визначення фінансового результату.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. З метою удосконалення організації внутрішньогосподарського обліку доходів і затрат підприємства торгівлі в умовах бюджетування та підвищення аналітичної цінності облікових даних запропоновано зміст облікових номенклатур внутрішньогосподарського

обліку, які перспективно можуть бути основою робочого плану рахунків доходів та затрат. Для узагальнення інформації за обліковими періодами пропонується застосовувати відповідні операційні, функціональні та підсумкові бюджети. Операційні бюджети складаються за центрами затрат, доходів, маржинальних доходів, надходжень і витрачання коштів, функціональні – за центрами доходів і затрат та центрами формування чистого руху коштів від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності, підсумкові – за центром прибутку та центром чистого руху коштів, що дозволить суттєво підвищити рівень інформаційного забезпечення антикризового управління.

Список використаних джерел:

1. Василенко В. О. Антикризове управління підприємством : навч. посіб. / В. О. Василенко; 2 вид., випр. і доп. – К. : Центр навч. л-ри, 2005. – 501 с.
2. Скібіцький О. М. Антикризовий менеджмент : навч. посібник / О. М. Скібіцький. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 568 с.
3. Добровольский Е. Бюджетирование: шаг за шагом / Е. Добровольский, Б. Карабанов, П. Боровков, Е. Глухов, Е. Бреслав. – СПб. : Питер, 2009. – 448 с.
4. Корецький М.Х. Управлінський облік : навч. посібник / М. Х. Корецький, Н. В. Дацій, Л. В. Пельтек; 2-ге вид. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 296 с.
5. Партін Г.О. Управлінський облік : підручник / Г. О. Партін, А. Г. Загородній. – К. : Знання, 2006. – 236 с.
6. Управлінський облік / Л. В. Нападовська, О. А. Бакурова, В. М. Горностаєва, О. І. Мазіна, О. А. Мошковська; за заг. ред. Л. В. Нападовської. – К. : КНТЕУ, 2006. – 346 с.
7. Голов С. Ф. Управлінський облік : підручник / С. Ф. Голов. – К.: Лібра, 2003. – 704 с.
8. Лень В. С. Управлінський облік : навч. посібник / В. С. Лень. – К. : Знання прес, 2003. – 287 с.

References:

1. Vasilenko, V.A. (2005). *Antykryzove upravlinnia pidprijemstvom* [Crisis management now], 2nd ed. Kyiv, 501 p. (in Ukr.).
2. Skibitsky, A.M. (2009). *Antykryzovyj menedzhment* [Crisis Management]. Centre textbooks, Kyiv, 568 p. (in Ukr.).
3. Dobrovolsky, E., Karabanov, B., Borovkov, P., Gluhov, E., Breslav, E. (2009). *Bjudzhetirovanie: shag za shagom* [Budgeting: step by shahom]. Piter, St. Petersburg, 448 p. (in Russ.).
4. Koretsky, M.H., Datsiy, N.V., Peltek, L.V. (2007). *Upravlins'kyj oblik* [Managerial Accounting], 2nd ed. Centre textbooks, K., 296 p. (in Ukr.).
5. Partin, A.A., Zagorodniy, A.G. (2006). *Upravlins'kyj oblik* [Management Accounting]. Knowledge, K., 236 p. (in Ukr.).
6. Napadovskaya, L.V., Bakurova, O.A., Gornostaeva, V.M., Mazin, A.I., Moshkovskaya, A.A. (2006). *Upravlins'kyj oblik* [Management Accounting]. KNTEU, K., 346 p. (in Ukr.).
7. Golov, S.F. (2003). *Upravlins'kyj oblik* [Management Accounting]. Libra, K., 704 p. (in Ukr.).
8. Len', V.S. (2003). *Upravlins'kyj oblik* [Managerial Accounting]. "Knowledge of the press", K., 287 p. (in Ukr.).

УДК 657.92:343.148(045)

О.О. Разборська, к.е.н., В.В. Ємець,
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ,
м. Вінниця

РОЛЬ СУДОВО-БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ЕКСПЕРТИЗИ У ВИРІШЕННІ КРИМІНАЛЬНИХ ТА ЦИВІЛЬНИХ СПРАВ

Анотація

Розкрито необхідність проведення судово-бухгалтерської експертизи при вирішенні кримінальних та цивільних справ з метою одержання об'єктивних доказів та перевірки